

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 «
 Helyben hához hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 «
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 «

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaküldésére
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, jan. 19.

Állam és állampolgár.

(K. Ö.) A folyó költségvetés nem tud magas színvonalra emelkedni, mert honatyáink, tekintettel a közeledő választásokra, előnyösebbnek tartják a haza beszélt, mint a költségvetés reális bírálását.

Pedig a jelen költségvetés éppen reálisnak feltüntetett voltánál fogva, sok dologban még az állam szempontjából sem állja meg a komoly kritikát.

Hogy többet ne mondjunk, itt van az állam és állampolgár közötti viszony, mindkettő jövedelmezősége szempontjából.

Az állam a költségvetésben azzal dicsekszik, hogy több jövedelme van, mint előirányozza. Különösen a dohányjüvedékből, az államvasutak és fogyasztási adókból. Ez mindenestre dicséretére válik az adóprésnek, de nem az államnak, mely éppen ezzel mutatja, hogy a deficit rémének kikerülése miatt a leglelketlenebb adópolitika útjára lépett, mely a szociális követelmények megkerülésével, egyenesen rátör az adózó polgár minden ingós bingóságára és még azt sem kiméli, a mi az ember egészségének fentartására szükséges. Ugyanis oly fogyasztási adópolitikát követ, mely a nép táplálkozását támadja meg és kockára teszi a jövő nemzedék egészségét és életrevalóságát.

Az állampolgárnak meg van az a

kétségtelen joga, hogy az adószolgáltatás fejében megkövetelhesse, hogy ő is boldogulhasson. Mert az állam nem önmagáért, hanem az állampolgárok, melyek az államot alkotják, boldogulhatásáért helyez sokszor elviselhetetlen terheket az adózók vállára. És ha ennek a körülménynek daczára is azt kell tapasztalnunk, hogy az állampolgárok jövedelmezősége fordított viszonyban van az állam jövedelmeivel, akkor arra a következtetésre kell jutnunk, hogy az állam osztó igazságában szervezeti hibának kell lenni, mely akadályul szolgál arra nézve, hogy a mit az állam adószolgáltatás címén egyes kereseti osztályoktól elvon, ugyanazon osztályoknak visszaszolgáltassa. Vagy inproduktív befektetésekre fordítja az állam az adózókból kipréselt milliókat, vagy olyan célok követésében költekezik, mely az állam mindenhatóságát szolgálják, tehát a közjó szempontjából veszélyes kiadások.

Lássuk csak.

A liberális állam legnagyobb erőlködése daczára most úgy állunk, hogy minden kereseti osztály panaszkodik. Ez nagyon is figyelemre méltó körülmény, mert ugyanakkor történik, mikor az állam azzal dicsekszik, hogy több a jövedelme, mint előirányozza.

A nagyipar arról panaszkodik, hogy az állam kevesebbet tesz érte, mint kellene. Pedig az állam ugyancsak erőlködik, hogy kereseti forrásainknak legalább ezt az egy ágát kielégíthesse. Beruházásokat tesz, az ipartörvényt előnyösen megvál-

toztatja, az állami segélyezés mérvét kiterjeszti, sőt annyira ment, hogy érdekében a kisipart halálra szánta. Mégis még a nagyipar is tele van panaszszal, hogy megélni nem tud.

Hűséges társa a kereskedelem a nagyiparnak nyújtott segélyezésen tengődik. Majd repedező falait a bankok és pénzüntézetek támogatják, hogy a börze segélyakciójáról meg ne feledkezzünk, mely a vállalkozási és üzleti kedv élénkítésével a kereskedelembe is eleterőt önt.

Mezőgazdaságunk pedig — bármiképp is igyekezett nagy áldozatok árán beleilleszkedni a modern államok gazdasági keretébe, sehogy sem tud boldogulni. Az állam teher teher után rak reá és még mindig azon mesterkedik, hogy újabb terhekkal boldogítsa. Tartalékokkal nem rendelkezik, készpénzzel nem dolgozik, személyes hitele napról-napra drágul, záloghitele a kétségbeesésig megszorítva.

Most olvassuk, hogy Németországnak eltökélt szándéka a gabona vámos jelentékeny felemelésével a mezőgazdaságot támogatni. Pedig Németország elsőrangú iparos állam, mely ipara fejlesztése érdekében mereven a külföld nyers termelése elől el nem zárkozhatik. Mégis közmegegyőződéssé vált, hogy a mezőgazdaság feltétlen erőteljes támogatásra szorul. Ezt nálunk is hangoztatják, de másképp cselekszenek, és a mit a kormány a mezőgazdaság érdekében foganatosít, az a kis eszközök méreteit meg nem haladja.

Kis eszközökkel pedig nagy dolgokat elérni nem lehet. Ne csodálkozzunk tehát

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A Szomorjay leány históriája.

Írta: Deér.

Diszes, előkelő társaság gyűlt össze Szomorjayék salonjában. Az egész környék intelligenciája találkozott ott, hogy együtt ünnepeljék a gazdag, előkelő Szomorjay család legdrágább kincsének, a szépséges Szomorjay Klárának a születésnapját.

Az érkező vendégek egymásután járultak Klára elé és sablonos, ünnepélyes szavakban tolmácsolták jókívánataikat. A leány büszke, hideg mosolylyal fogadta az üdvözléseket. Egész valójáról le volt olvasható, hogy őt mindez nem érdekli, hogy neki mindez unalmas semmiség.

Ez a hidegség azonban nem riasztotta vissza imádóit, kik körül fogták s minden erővel iparkodtak egy-egy mosolyt csalni arra a büszke arcra. Boldog volt az, kinek egy mosoly, egy pillantás jutott. Mert Klára nem igen osztogatta egyiket sem.

Mindenki tudta róla, hogy hideg, büszke szépség, kire egy óriási vagyon néz. Ez a nagy vagyon aztán sokakkal elfeledtette a leány hideg, visszautasító modorát.

Sokan törték magukat a Szomorjay leány utána, — de hiába. Pedig ma már a huszonegyedik születésnapját ünnepelték, — mint leánynak.

De ez Klárát nem bántotta. Volt valami a

lelkében, a mi nem engedte, hogy ő is nő legyen, odaadó, szerető nő, kinek a szíve, a szerelme adja meg a boldogságát. Klára soha sem szeretett senkit. Az ő szívének talán nem is voltak álmaj, ábrándjai.

Ha szülei néha-néha egy-egy czélzást tettek előtte a házasságról, kicsinylő, gunyos mosolylyal válaszolt.

— Eh, — ostobaság az egész — mondta. Gazdag vagyok s nagyon jól tudom, hogy nem engem, hanem a vagyonomat szeretik. Az kell mindenkinek. Már pedig én nem akarok ráadás lenni. Nem akarom, hogy egy férfi csak játékszert lásson bennem, a kit ma felvesz, hogy holnap elvessen. Aztán meg tudom, hogy kiálhatatlan, hideg s visszautasító modorom miatt senki sem szerethet.

— De hisz szép vagy, — szokta volt mondani ilyenkor édes anyja.

— Szép, — szólt mosolyogva Klára — mi az a szépség? Egy phanton, egy nagy semmi. Ma szép vagyok, s holnap rutabb lehetek a mesebéli boszorkánynál. Szerintem a szerelem igazi alapja sohasem lehet a szépség. A lélek, a szív az, mi magával ragad, mi elbájol varázsával. És nálam ez nincs meg. Nem tehetek róla, de így van s ezért tudom, hogy engem magamért senki sem szerethet.

Mikor ezt mondta, mintha egy kissé remegett volna hangja. Ki tudja miért?

Tény az, hogy a Szomorjay leány olyannak volt kikiáltva, a kinek nincs szíve s a ki csak gyönyörködni, kacagni tud mások vergődésén.

Pedig most már szülei is mindgyakrabban hangoztatták előtte a férjhez menést. A mai születésnapját is csak azért tartották meg olyan nagy fénynyel, mert egy új leánynéző jelent meg a láthatáron, valami gazdag ember, a ki még hozzá báró is volt.

Klára is tudta ezt. Várta is az érdekes ismeretlent. Egészen ő sem tagadhatta meg nemét s benne is felébredt a kíváncsiság, hogy vajjon miféle ember lehet az a báró, a ki őt akarná feleségül?

Valami bizonytalan határozat féle tartotta fogva a lelkét; arra gondolt, hogy végét szakítja ennek az örökös zaklatásnak s végre is — férjhez megy.

— Csak egy kicsit legyen valamire való férfi ez a báró, — gondolta magában, — s én az övé leszek.

És a mikor ezt így elgondolta, egy szálás, napbarnította arcú fiatal ember állt meg előtte. Az öreg Szomorjay vezette leánya elé az ujonnan érkezőt.

— Leányom, ime Kazacs Andor, a szomszéd hercegi uradalom ujonnan kinevezett főerdésze. Őt is meghívtam, hadd ismerje meg a társaságot.

A fiatal ember meghajította magát s valami szívhez szóló dallamos, — s mégis férfias hangon kezdett beszélni a leányhoz.

— Engedje meg kisasszony, hogy én is minden jót kívánjak mai születésnapja alkalmából.

Csak ennyit mondott és nem többet. Nem

azon, hogy a mezőgazdák is panaszkodnak, hogy a föld nem jövedelmez.

A mire tehát szükségünk van, az az, hogy az állam jövedelmeit helyes összhangba hozzuk az állampolgár jövedelmeivel. Az államnak valamivel kevesebb, az állampolgárnak valamivel több jövedelem és akkor nem kell az állampolgár és állam együttes vagyoni bukásától tartanunk.

Uj főrendek.

Kormányparti forrásból vesszük azt a hírt, hogy Széll Kálmán legközelebb öt új főrendet fog kinevezni. A hír annál valószínűbb, mert közelednek a választások és ilyenkor mindig vannak áthelyezések és elhelyezések. Az újonnan kinevezendők között egy zsidó is lesz.

A bécsi katonai tanácskozás.

A királynál a minap tartott katonai tanácskozásról a hivatalos *Wiener Abendpost* ma ezt a kommunikát közli: Ö Felsőge elnöklése alatt itt e hónap 13-án és 14-én katonai értekezletek voltak, amelyekben *Ferencz Ferdinánd* főherceg, a legfőbb hadur rendelkezésére álló lovassági tábornok, báró *Krieghammer* közös hadügyminiszter, báró *Beck* tábornagy, a vezérkar főnöke, továbbá *Windischgrätz* Lajos herceg, báró *Waldstätten* és báró *Reinländer* csapattulajdonosok vettek részt. Értesülésünk szerint ezeket az értekezleteket *Ferencz Ferdinánd* főherceg visszaérkezése után, e hónap 20-án folytatni fogják.

ORSZÁGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, jan. 19.

Perczel Dezső elnököl.

A múlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után elnök jelenti, hogy *Bunády* György lemondott képviselői mandátumáról. A Ház megadja a felhatalmazást, hogy az elnök új választást irhasson ki.

Mezel az általános választói jog mellett.

Mezei Mór a választási törvény reformjáról szól. Ő maga sem tartja szükségesnek, hogy most vegyük elő a kérdést, nemcsak hogy nem szükséges ez, de nem is lehetséges, mert a Háznak nincs meg a hozzá való türelme. Már pedig oly fontos a kérdés, hogy a legnagyobb nyugalom kell hozzá. Annnyit azonban maga is beismer, hogy okvetlenül elő kell vennünk ezt a reformot, mely semmi körülmények között nem odázható el. A legközelebbi országgyűlés kell, hogy a választói jog reformját megcsinálja. *Az általános szavazati jog híve vagyok*, bárha tudom, hogy a szabadelvű párt nem sokat várhat e reformtól. De ez a reform igazságos és nekünk első sorban igazságosnak kell lennünk.

Pontról-pontra követi *Holló* beszédét és azt mondja, hogy az inkompatibilitás és a képviselői állás utilizálása két különböző dolog. — Az első a képviselő függetlensége a kormányval szemben, a másik a visszaélés a mandátummal. Az utóbbi tekintetében nehéz az ellenőrzés. Valljuk meg, hogy minden képviselő, minden nap kijár valamit, hol eme, hol ama választója javára. Hát az utilizálás? Csak akkor, ha pénzért történik; ki jár közbe pénzért? Senki. Ha mégis megtörténik, lakoljon az illető érte. De vajjon lehet-e ezt törvényhozásilag szabályozni? Bizony nem. Csak egy remédium van, a képviselőt választóival szemben is függetlenné tenni és olyan erkölcsi felfogást meghonosítani a Házban, mely kizárja a visszaéléseket. Más megoldás lehetetlen. A mi a kerületek kikerekítését, arányosítását illeti; ez nem oly lényeges dolog. Az általános választói jogot helyesli, de szükséges lesz ezt is bizonyos cenzushoz kötni és sine qua non a magyarul irni-olvasni tudás. A költségvetést elfogadja.

Szabad ipar.

Buzáth Ferencz a szabad iparról beszél és szerinte a gyógyszerész kérdést semmiféle frázissal megoldani nem lehet.

A miniszterelnök figyelmét az egyes sérelmekre felhívja és a költségvetést nem fogadja el.

Bessenyei Ferencz állott fel most szólásra. Először *Marjay* beszédével foglalkozott és igen csodálja, hogy ép *Marjay* az, a ki a közigazgatás rosszaságát, lelkiismeretlenségét támadja. *Marjay* ur is itt-ott kötelességét megszegi, mert ő tudvalevőleg lelkész, így tehát egyszer-más-

szor vagy a lelkészi, vagy pedig a törvényhozói kötelesség ellen vét.

Páder közbeszól: Ez nem úgy van.

Bessenyei: Ezután beszél az összerúghatású leu esetekről, felsorol egy egész névsort.

Lakatos Miklós: Hisz mind szabadelvű.

Bessenyei folytatja a névsorolvasását, míg a *Bánffy* Dezső nevéhez jut.

Lakatos Miklós: Hisz oda való! (Derűtlenség.)

Bessenyei: A közegészségügyet védelmébe veszi gróf *Zichy* Jánossal szemben, szerinte a kormány minden lehetőt elkövet a bajok szánálására. Bizalommal viselgetik a kormány működése iránt és a költségvetést elfogadja. (Helyeslés.)

Öt perc szünet.

Szünet után

Polónyi interpellál a vámszövegetés megújítása ügyében.

Interpellációja a következő:

Megagyeztethetőnek tartja-e a kormány az 1899-ik évi XXXX. t. cz. rendelkezéseivel és az ország érdekével az osztrák kormányval való olyan természetű alkudozásba való bocsátkozást, mely az esetleg megkötendő vámszövegetésnek 1900. év végén tul való meghosszabbítását czélozná, és vagy a mellett, vagy a nélkül lehetővé tenné, hogy a hivatkozott 1899-ik évi XXXX. t. cz.-el a teljes viszonyosság fentartásával életbeléptetett rendelkezéseket a magyar állam hátrányára módosíthatná, vagy Ausztria javára bármely újabb előnyt biztosíthatna?

Széll Kálmán felelt. Nem tartja a dolgot sürgősnek. Külömben nem helyesli. *Polónyi* és a miniszterelnök között e tárgyban kisebb vita fejlődött ki, azután a választ *Polónyi* is tudomásul vette.

A legközelebbi ülés hétfőn lesz.

Lukács Béla hagyatéka.

A legfényesebb bizonyítéka annak, hogy *Lukács Béla* milyen tiszta közü ember volt az, hogy milyen vagyoni helyzetben hagyta hátra övét.

Mikor a szerencsétlen véget ért kormánybiztos *Párisból* hazajövet érezte, hogy

ndvarolt, nem halmozta el a leányt üres bókokkal, mint a többiek.

Klára oda nézett a férfi napbarnította arcába s úgy mondta:

— Köszönöm.

Kazacs meghajtottta magát s tovább ment. *Klára* hosszan nézett utána. S amint látta azt a férfit a maga teljes, igazi férfias erejében, egyszerű, keresetlen modorában, valami rejtelmes vágyakozás lopta be magát a szívébe.

Alig vette észre, hogy már egy másik, előtte ismeretlen férfi áll előtte.

— Báró *Karády*, — hangzott a bemutatás.

Klára oda pillantott az új jövevényre és — elmosolyodott.

Egy k kent-kifent figura állt ott előtte s hadart össze mindenféle szellemes ostobaságot.

Klára egyideig hallgatta a bárót, de aztán fölkel s minden szó nélkül hagyta el *Karádyt*, ki megütközve nézett a távozó leány után.

Klára egyenesen *Kazacs*nak tartott, ki még mindig egyedül állt egy ablakmélyedésben.

— És *Kazacs* ur teljesen egyedül — szórakozik? — kérdezte *Klára* a férfit.

Kazacs meglepetve nézett a szép leányra.

— Nem ismerem még — kisasszony — a társaságot. Előbb kell, hogy némileg tájékozni tudjam magam itt. Aztán meg megszoktam már az egyedülletet. A szabad természet fia vagyok, egész nap az erdőt járom s így nekem már nagyon megszokott dolog az egyedüllet.

És higgye el nekem kisasszony, hogy így egyedül érzem magam legjobban. Nem emlékszem rá, hogy valaha unatkoztam volna.

— Nem is csodálom, — szolt *Klára*, én is sokszor úgy vágyódom a magány, az egyedüllet után. Mindig jobban érzem magam egyedül, saját gondolataimmal foglalkozva, mint valami léha társaságban, hol nem hallok mást, mint üres, szellemtelen fecsegést, bókölést. Többet ér nekem egy kevés szív, egy igazi férfi néhány komoly szava, — mint száz léha fráter üres bókjai.

Mikor ezt mondta *Klára*, a tekintete odatapadt a férfi barna piros arcára.

Kazacs is mintha valami melegséget érzett volna ki a leány szavaiból; akaratlanul is odapillantott a leányra. S mikor látta annak tűzben égő arcát, s szinte esdeklő pillantását, lassan elfordította a fejét s valami szomoruan rezgő, bánatos hangon szolt a leányhoz.

— Igaza lehet a kisasszonynak. Csak hogy sokszor egy egész élet keserves gyötrelme, talán csalódása kell ahhoz, hogy a férfi megtanuljon igazi férfi lenni. Higgye el nekem kisasszony, hogy sokszor irigylem ezeket a léha, füres fejű uracsokat, kik gondtalanul, kaczagva élék át az életet.

Klára kiérezte a férfi szavából a visszafojtott keserűséget. A lelkét elfogta valami hátróztatlan sejtélem, hogy ennek a férfinak valami nagy-nagy szomorúság rágódik a lelkén. És mikor erre gondolt, valami név nélküli, sóvárgó vágyódás hozta hullámzásba lelkét, hogy ő ezt

az embert boldoggá teszi s elfeledteti vele életének minden fájó keserűt.

Valamit akart még mondani *Kazacs*nak, de az már nem volt ott mellette.

Elűzte a leány mellől egy elejtett czélzás.

Karády báró ott állt nem messze tőlük, s mikor látta, hogy *Klára* és *Kazacs* oly bizalmasan, oly sokáig vannak együtt, — valami végtelen cynkus, gunyos hangon szolt oda egyik barátjának.

— Ugy látszik, hogy az az erdőkerülő is talán az öreg *Szomorjay* százezeire pályázik.

Kazacs meghallotta e néhány szót. Férfias arcát előntötte a harag pirja, szó nélkül hagyta el *Klárát*, ki nem hallván a fentebbi megjegyzést, nem tudta elgondolni, hogy miért hagyta el oly udvariatlanul a főerdész.

Egész este kereste tekintetével a daliás férfit, de nem láthatta. *Kazacs* eltűnt s többé nem is volt látható.

A diszes társaság meg rendkívül csodálkozott, hogy a máskor oly szellemes, csipkelődő *Szomorjay* *Klára* egész este olyan szóltalan, csendes, szinte merengő.

Kazacs ott állt az erdőszélen, egy hatalmas tölgyfa alatt. Fegyverére támaszkodva bámult a messzeségbe. Tekintetében ott ült valami fájó szomorúság s egész arcán meglátzott, hogy lelke, szíve máshol kalandozik.

Talán egy viruló rózsabimbónál, mely most bontogatja illatos szirmait?

beteg, bárha nem is sejtette tán, hogy mily rettenetes baj vett erőt elméjén, megkérte régi barátját, Szerb György orsz. képviselőt, hogy vagyoni ügyeinek rendezését vállalja magára.

— Attól tartok, hogy nagyon beteg leszek, — mondta Szerb Györgynek, — az orvosok ajánlják, hogy valami szanatóriumba menjek pihenni. Ki tudja, meddig kell majd ott maradnom. Hát kérlek, légy kegyes magadra vállalni vagyoni ügyeim vitelét, hogy háborítatlanul pihenhessek.

Szerb György képviselő természetesen készséggel tett eleget beteg barátja kérésének. Ő már akkor tudta, hogy Lukács Bélának mily rettenetes baja van, ha nem is hitte, hogy a dolognak oly iszonyu vége legyen. Mert remélni lehetett, hogy Lukács Béla két-három hónapi pihenés után ismét felépül.

A betegsége ideje alatt Szerb György a legnagyobb készséggel volt segítségére tanácsal Lukács Bélának, született Gajzágó Fatime asszonynak, s amikor a szörnyű katasztrófa megtörtént, a gyászaborult özvegy ismét csak elhunyt férje barátját, Szerb Györgyöt kérte föl az anyagi ügyek rendezésére.

Lukács Béla halála óta Szerb György képviselő a hagyatéki eljárástól különállóan működött ebben a dologban. Áttekintett minden irományt, minden feljegyzést, minden könyvet és elvégezte a leltározást is.

Mindennek az eredményeképpen pedig Szerb György most konstata, hogy a terhek levonása után a hátramaradt tiszta vagyon összesen nem több, mint hatvanezer forint.

Ez a vagyon közös tulajdona volt Lukács Bélának és nejének, de legnagyobb részét képezik azok a földbirtokok, melyeket Lukács Bélának asszony hozott a házasságba és amelyeket aztán mindkét házaspár nevére telekkönyvtettek.

Tehát hatvanezer forint . . .

A kamarai választások.

Nagyváradon régebben voltak zajos, élénk országgyűlési képviselő választások, előzetes korteskedésekkel, veszekedésekkel, hajszákkal, egymás becsületének bemocskolásával, szuronynyal s néha-néha egy kis verekedéssel tarkázva.

Ezek az idők elmúltak, jó idő óta alig változik a város forgalmának képe a képviselő választásoknál. A most is létező tekintélyes számú ellenzéknek nincs szervezete, vezetése s éppen csak hogy megmutatják, hogy a mamelekok e régi fészkekben ma sem lehet a generálisból közemberré degradált Tiszát *egyhangulag* megválasztani.

Az országgyűlési választási heccek és torzsalkodások helyett kerül Nagyváradon időnkint egy-egy kis alkalom, amelyen lehet és sokak izlése szerint kell is a polgárok nyugalmát felzavarni s ezzel polgár és polgár között az ellenségeskedés csiráját elhinteni.

Ez most, a kamarai választások alkalmából brillánsul sikerült.

S ha mérlegeljük a dolog indító okát, alig találjuk másban, mint régi gyűlöletben és a ki nem elégitett ambícióban és szereplési viselkedésben.

Hogy milyen következménye lesz ez áldatlan és a józólással ellenkező személyeskedésnek, előre láthatjuk. Azok között kelt ellenségeskedést, visszavonást, akiknek együttes vállvetett működésére volna ugy is pangó iparunknak s különben is széttagolt iparos társadalmunknak szüksége.

Ez pedig soha sem tesz szolgálatot a közérdeknek

A nagyváradai kereskedelmi és iparkamara beltágjainak ma végbemenő választása már hetekkel ezelőtt előre vetette árnyékát.

Legelőbb a kiskereskedők társulata indította meg a mozgalmat, hogy az eddig mellőzött kiskereskedők részéről pár tagot bejuttassanak a kamarába, a nagy kereskedők érdekeitől gyakran elűtő érdekeik védelmére. Tekintve a kiskereskedők számbeli tulsúlyát, akaratukat könnyen érvényesíthették volna, ha összetartanak.

Azonban sikerült a nagykereskedőkkel és a kamara eddigi kereskedő beltágjaival meg egyezésre jutni s így a rendes beltágok közé csak egy új név kerül: *Weintraub* Mór, aki a kiskereskedők társulatának az elnöke, míg a póttágok között több kiskereskedő van.

A megállapodás alapján kibocsátott hivatalos lista a következő:

Beltágok:

1. Janky József,
2. Reismann Mór,
3. Bognár Sándor,
4. Dr. Hoványi Géza,
5. Huzella Gyula,
6. Weintraub Mór (új),
7. Farkas Izidor,
8. Kunz Gusztáv,
9. Laszky Ármin,
10. Markbreit Sándor,
11. Mihelty Pál,
12. Steiner M. Albert,
13. Schwarcz Antal,
14. Ternyei Antal,
15. Frankl Lázár,
16. Deutsch K. I.

Póttágok:

1. Rosinger Jakab,
2. Huszár Adolf,
3. Weisz Mór (Kálv.-uteza.),
4. Diósi Lajos,
5. Kohn Dávid,
6. Blum Géza,
7. Krausz Dávid,
8. Kiss Károly.

Ezenkívül más listák is forognak közközen. Ullmannék erősen dolgoznak, hogy ifj. *Ullmann* Izidort és *Löwenstein* Zsigmondot bejuttassák a rendes tagok közé s már erősen »megdolgozták« Katonavárost.

Általában különben úgy vélekednek, hogy a kiskereskedők többeket fognak törölni a hivatalos listából s ezek helyére még körülbelül három kiskereskedő bejut rendes tagnak. *Deutsch* K. I., *Steiner* M. Albert és *Markbreit* Sándor nevet lehet hallani a törléssel kapcsolatban.

Felekezeti szempontot nem szabad volna ebbe a kérdésbe bevonnai, de a kereskedők mégis megtették ezt is s ennek hangot is adtak. Az egy megüresedett helyre (Andrényi halálával) zsidót jelöltek s így ezután a kereskedelmi osztály 16 tagja között lesz 3 keresztény. De a póttágok közé csupán 1 keresztényt jelöltek (Kiss Károlyt.) Ezt is csak utólag jelölték és sokan törölni akarják. Az öt év előtti választásnál 4 rendes és 2 póttág jutott be a keresztény kereskedők közül.

Dehát a kereskedők között tényleg tulnyomó a zsidó.

Soká állt így elmerengve Kazacs. Csak akkor ijedt föl, mikor egy ezüst csengésű hang köszöntött rá.

— Jó reggelt uram!

Kazacs megfordult. Szomorjay Klára ott állt előtte.

Kazacs meglepetve nézett a leányra.

— Hogy került ide a kisasszony? Talán megszökött hazulról, hogy itt a vadonban keresse azt a valakit, ki lelkének, szívének álmait képezte?

Gondtalanul, évelődve mondta ezt a férfi s tán nem is vette észre, mint borult lángba a leánynak máskor halavány arca.

— Ne gunyolódjék Kazacs ur, — mondta a leány, miközben úgy remegett a hangja; — fáj nekem nagyon, ha még kegyed is játszanai akar velem. Elég, ha otthon nincs nyugtom: ha otthon nem szólhatok senkinek. Azért jöttem ide, — igaz van, — hogy itt megtaláljam azt, ki engem is meg tud érteni; a ki előtt én sem leszek a büszke, a hideg Szomorjay Klára, hanem a szenvedő nő, kinek van szíve, ki tud érezni, szeretni, szenvedni.

Kipirult arczzal, lángoló szemekkel beszélt most már a leány.

A férfi megállt ott mozdulatlanul s végtelen szánakozó tekintettel nézte azt a piruló, előkelő leányt, kinek ide kell jönnie, hogy beszélhessen ugy, a mit a szíve érez.

— Klára, — szólt a férfi nyugodt, biztos hangon, — nem tudom, mivel érdemeltem meg kegyed bizalmát. Egyszer találkoztunk csak, s

kegyed most idejön hozzám, hogy feltárja előttem lelkének titkolt szenvedéseit. Nem keresem okát e lépésének. Én csak egyet mondhatok. Férfi vagyok, ki előtt a nő becsülete szentség. Bármilyen hozta is hozzám, meg lehet róla győződve, hogy igaz, őszinte szívvel hallgatom meg, bármit mondjon is. És ha tanácsommal segíthetek, higgye el nekem, szíves örömmel teszem azt.

— Köszönöm, — nagyon köszönöm, — suttogta a leány s mindkét kezével megragadta a férfi erős, izmos kezét. Nem is érezte el. Ugy beszélt hozzá szakgatott, szenvedélyes hangon.

— Igen uram, — panaszkodni jöttem, elmondani azt a fájó gyönyört, a mi lelkemet sorvasztja. Elmondani, elpanaszolni a természet szentegyházában, hogy szenvedek. Szüveim azért, mert nincs, ki megértse. Szüleim folyton panaszkodnak, hogy büszke, hideg, rátartós teremtés vagyok. Szememre hányják, hogy ők már öregek emberek, szeretnék, ha már férjhez mennék. Egyik kérő a másik után állít be. Nekem senki sem kellett; eddig nem törődtem senkivel sem. Mosolyogva utasítottam el egyiket a másik után. De most már nem úgy van. A napokban is egy új ember jött. Valami báró. Elutasítottam. Oh, most már nem könnyelműségből, nem hidegségből. Szüleim a legnagyobb elkeseredéssel szólunk hozzám. S nekem senkim sincs, kinek elpanaszkozhatnám. Hideg, büszke, érzéketlen teremtésnek tart mindenki, — szüleim is. De nem lehetek róla; most már nem

vagyok a magam ura; nem parancsolhatok érzelmeimnek.

A férfi szótalanul hallgatta a leány szenvedélyes szavait. Csak mikor a zokogás fojtotta el annak szavait, akkor szólalt csak meg beczéztető, vigasztaló szóval.

— Látja Klára, — talán igaz van kedves szüleinek. Kérői között bizonyára volt már olyan is, ki tán megérdemelte volna, hogy neje legyen!

— Nem volt! — kiáltotta közbe a leány. Csak a vagyonomra áhítottak, az kellett volna nekik, nem én!

— Ne mondja azt, — szólt csendesítőleg a férfi. Kegyed nem láthat senki lelkébe; ki tudja, nem volt-e köztük olyan, ki szerette kegyedet igaz, becsületes férfi módjára.

— Mindegy most már, — szólt szenvedélyesen a leány. Eddig nem hittem senkinek, — most meg már nem akarok hinni azoknak, kik szerelemről beszélnek. — Most már én is ismerem, tudom, mi az a szerelem. Atérzem minden kiuját, gyötrelmes gyönyörűségét. Igen, uram, szeretek szíve, lelkem minden erejével s most már reám nézve nem létezik senki, csak ő, kit szeretek . . .

És itt a könyvek újra elfojtották a leány szavait.

A férfi engedte, hogy sirjon. Aztán ugy beszélt hozzá lágy, csitítgató hangon.

— Köszönöm az őszinteségét Klára. Én csak annyit mondhatok, hogy kegyed nem oly szerencsétlen, mint maga gondolja. Szülei ke-

Ha azonban a számarányt vennék az iparosok is, s akként jelölnének, bizonyára felhangzanék az antiszemitizmus vádja.

De az iparosok sokkal türelmesebbek.

Az iparos beltágok választása sokkal élénkebb és zajosabb lesz.

Az ipartestület tagjai és az eddigi kamarai iparos beltágok még az elmúlt szerdán tartott értekezletükön állapítottak meg egy listát, a melyen az eddigi rendes beltágok közül Bertsey György, Milibák József, ifj. Moskovits Mór, Óváry Lajos, Rendes Vilmos, Rozslay Géza, Weisz Gábor, Weisz Károly, Voszka Ferencz és Czegléd Sándor vannak felvéve; új tagokul pedig Gödény Sándor, ifj. Rimanóczy Kálmán, Czegléd Jenő, ifj. Cser János, Sziládky Ernő, és Széles Lajos szerepelnek. Tehát az eddigi tagok közül Aufrecht Mór, Daday József, Gyöngyösi Gyula, Mészáros József, Mihalovich János és id. Rimanóczy Kálmán maradnának ki.

Az iparos osztálynál is vannak vágyak és ambíciók, az előbbihez még jön a bosszu is.

Moskovits Farkas csizmagyárosnak képezi vágyai netovábbját a kamarai tagság. Szánkázik, fut, fáradoz, hogy bejusson a kamarába, s hogy Bertsey Györgyöt megbuktassa. Ez által akar Bertsey Györgyön bosszút állania amiért ellenezte a csizmagyárat s védte a csizmadia és cipész iparosok érdekét. Értekezleteket is hívott össze, de az iparosok belátóbb része nem ment lépre s bizonyára ma sem fogja a Moskovits Farkas szekerét tolni, amelybe a bosszu van befogva.

A másik pályázó ifj. dr. Moskovits Miklós. Hivatalosan őt sem jelölték, mert még nem is ismerik s a választók attól tartanak, hogy az öt évi tagsági idő alatt betárolják sorozni katonának. Tudvalevőleg még egészen fiatal ember.

Pártja azonban van, de alig hiszszük, hogy sikerül a megválasztása.

Különbben is már van két gyáros a hivatalos listán. A gyáripar és kisipar különben is olyanok, mint a tűz és víz, azok érdekeit egyesíteni soha sem lehet s így zokon nem

veheti senki, ha két gyárosnál több helyet nem akarnak a kisiparosok átengedni.

A kamarai tagok választása ma reggel kilencz órakor veszi kezdetét, a Zöldfa szálloda emeletén.

A választási hely ezuttal nem lesz olyan alkalmas, mint 5 évvel ezelőtt volt a Sasban.

Ugy a kereskedők, mint az iparosok a Zöldfa kistermébe gyűlnek s az ebbe nyíló Szent László-tér felőli szobában az iparosok, a jobb felőli szobában a kereskedők szavaznak.

A szavazatszedő bizottság a következő lesz:

a kereskedőknél:

Elnök: dr. *Hoványi Géza*,
tagok: *Huzella Gyula* és
Farkas Izidor.

jegyző: *Tóth Béla* rendőr tisztviselő.

az iparosoknál:

Elnök: *Rendes Vilmos*,
tagok: *Andriska Károly* és
Weisz Károly,

jegyző: *Giraud Árpád* rendőr tisztv.

Valószínűleg késő este lesz, mire a beadott szavazatokat összeszámolják s kihirdetik az eredményt.

Bertsey György, az ipartestület elnöke a következő felhívás közzétételére kérte fel lapunkat:

Felhívás az iparos polgárokhoz!

Köztudomású dolog az, hogy a kereskedelmi és iparkamarai beltágok választása a Zöldfa termében a mai napon fog megtörténni. Az eljárásra vonatkozólag, hogy arra oly férfiak választassanak meg, kik elegendő idővel rendelkeznek, miszerint a sokszor gyakori üléseken részt vegyenek, az ipartestület eljárássága és a volt kamarának iparosztálya a 16 rendes és 8 póttag kijelölésére egy kilencz tagu jelölő bizottságot küldött ki.

Ezen bizottság nem a legkönnyűbb feladatot teljesítette, amennyiben a minden oldalról előtérbe lépő jogosultak és kevésbé jogosultak egész serege közül kellett a kijelölést eszközölni, és mert a bizottságnak a reá ruházott feladatot mégis meg kellett oldani. A bizottság első

feladata tehát az volt, hogy a megválasztandó agok képviseljék a gyárat, a nagy ipart és a vendéglősök ipartársulatát. Ezen kívül az ezer négyszáz tagból álló ipartestületet.

A bizottság ezen feladatát következőképpen oldotta meg. A 6 gyár képviselőjére kettő, a 6 nagyiparos képviselőjére szintén kettő, a vendéglősök részére egy tag lett jelölve, az 1400 kisiparos részére 11 hely maradt fenn. Ezek jelölése nagy gondot adott a jelölőknek, mert először is a régi kipróbált tagokat elejteni nem akarta, másrészt a haladni vágyó ifju nemzedéket a kamara munkájában részletetni kívánta. Ezen arány szemeltartása mellett az alant olvasható iparos, gyáros és vendéglős polgárokat jelölte olyanokul, kiket a megválasztásra az ipartestület tagjainak szives figyelmébe ajánlunk.

Tisztelt iparos polgártársak! Önök mindannyian szemtanúi annak, hogy ezen választást néhány a kamarai tagságra vágyó névtelen egyén hullámokra korbácsolta fel. A sötétben munkálkodók személyét nem ismerem, de eljárásukból azt következtetem, hogy a kamarai megtisztelő tagságra alig lehetnek érdemesek, mert a ki a más megbecstelenítésével óhajt kamarai tag lenni, azt az iparosok megválasztani soha nem fogják.

Ennélfogva illő tisztelettel felkérem az ipartestület minden egyes tagját, sziveskedjenek a választásra eljönni és szavazatukat azon névsorral leadni, melyet az iparos polgárok fognak kezüköz juttatni.

Kelt Nagyváradon, 1901. január 20-án.

Maradok őszinte tisztelő hívők

Bertsey György,
ipartestületi elnök.

Az iparos osztály névsora, melyet a jelölő bizottság állapított meg, a következő névsorból áll.

1. Bertsey György,
2. Weisz Gábor,
3. Gödény Sándor,
4. Voszka Ferencz,
5. Rozslay Géza,
6. Ifj. Rimanóczy Kálmán,
7. Rendes Vilmos,
8. Óváry Lajos,
9. Ifj. Moskovits Mór,
10. Czegléd Jenő,
11. Milibák József,
12. Ifj. Cser János,
13. Sziládky Ernő,
14. Czegléd Sándor,
15. Széles Lajos,
16. Weisz Károly.

gyedet bizonyára nagyon szeretik. Legyen őszinte hozzájuk, tárja föl előttük lelkének féltve őrzött titkát s ök bizonyára örömmel engednek a kegyed óhajának, s kegyed azé lesz, kit szeret.

— Es ha nem kellenék neki? Ha ő engem nem szeretne?

— Ki ne szeretné kegyedet? — szolt valami szokatlanul rezgő hangon a férfi, — kegyedet, a szép, előkelő Szomorjay Klárát.

Volt valami keserűség is a férfi szavában. Talán a leány is kiérezte belőle. Nem szolt, nem beszélt, csak odaborult a férfi széles mellére s ott zokogott, sirt hangosan, keservesen. Csak nagy sokára jutott szóhoz s akkor is olyan elfojtott, el-elcsukló hangon beszélt.

— Téged szeretlek . . . imádlak . . . mert megismerem benned az igazi férfit . . . csak . . . téged . . .

A férfi elsáppadt. Nem szolt semmit, csak lefejtette magáról a leány görcsösen ölelő karjait. Aztán kézen fogta s úgy vezette. A büszke Szomorjay leány meg alázatosan, reszkette követte a férfit. Neki az is boldogság volt, ha a férfi kezét foghatta, ha láthatta.

Szóltalanul mentek egymás mellett. Csak akkor ált k meg, midőn oda értek a hegy alá, — az erdőszlakhoz. Akkor a férfi oda nézett a leány szemébe. Végtelen fájdalom, szánalom riut ki ebből a tekintetből. Azután oda vezette a leányt a nyitott ablakhoz.

— Oda nézzen Klára!

A leány odapillantott a szobába. Hőféhér ágyban feküdt ott egy angyalarczu asszony.

— Ki az? — kérdezte elfojtott hangon a leány.

— A feleségem, — nyögte a férfi.

A leány csak oda esett a férfi karjaiba. Az felfogta, s simogatta, becézgette, míg csak újra magához nem tért. Akkor aztán beszélt hozzá vigasztaló hangon.

— Ugy van édes Klára. Az az asszony az én feleségem. És ez az asszony már három éve fekszik, — béna, — mozdulatlan, egy élő halott . . .

— Hát akkor hagyja ott, — jöjjön velem s elbujdosunk s élünk együtt, egymást szeretve . . .

A férfi most már mosolygott olyan szomorú, bánatos mosollyal.

— Nem lehet az Klára! Azt az asszonyt én nem hagyom el soha. Szeretem. Mikor hozzám kötötte sorsát, mint virulót, egészséges leány, igaz szerelemmel esküdtem hűséget neki. Szeretett ő is odaadó, hűséges szerelemmel. Micsoda szerelem volna az, ha én most hagyám el, mikor tehetetlen. Meg verne az Isten s meg is érdemelném. — Én megesküdtem, hogy ápolni, szeretni fogom, — a mig együtt élünk, s megtartom fogadásom.

— Nyugodjék bele édes Klára! Feledjen el; majd az idő begyógyítja a most annyira fájó, sajgó sebet. Gondoljon arra, hogy mit szenvedek én. Mindennap látnom kell ezt a szegény teremést, kit szeretek igazszerelemmel,

s kiről tudnom kell, hogy soha nem fog ölelni soha nem oszthatja szerelmemet, keserű, gyötrelmes állapot ez. De mit tehetek? Megnyugszom sorsomban, s boldog vagyok akkor, ha egy mosolyt csálhatok arra a halvány, szenvedő arcra.

Es egy könnyet törölt ki a férfi szeméből. Klára meg odahajolt hozzá s nagy hirtelen megcsókolta a férfi napharnította kezét s úgy sutlogta:

— Te igaz, becsületes ember . . .

Aztán elsietett. S mikor mégegyszer visszapillantott, a tekintete oda tévedt annak a halvány asszonynak hőféhér ágyához.

S látta, hogy az az erős, daliás férfi milyen gyöngéden, milyen odaadó szeretettel becézgeti azt a nyomorék, halványarczu asszonyt.

— Oh, mint irigylem azt a szegény, nyomorult élő halottat . . . susogta a leány s aztán megindult tovább bizonytalan, támoigó lépésekkel . . .

. . . Tavasz tavaszt ért; virágok nyíltak, virágok hervadtak s a szépséges Szomorjay leány még mindig leány volt. Hiába fakgatták, nem szolt soha. Csak azt látták, hogy nem a büszke Szomorjay Klára többé, hanem egy jószágos lelkű, mindenkit szerető angyal.

Es hogy mi tette azzá, azt nem tudta meg soha senki . . .

Póttagok:

1. Tátray Sándor,
2. Sztarill Ferencz,
3. Lévai Márton,
4. Kovács Kálmán,
5. Hann Lajos,
6. Havasy Zsigmond,
7. Juhász Benedek,
8. Hillinger Miksa.

*

Mindenütt az össziparosság érdekeit tekintjük s ezért nem foglalkoztunk eddig a kamarai választásokból keletkezett támadásokkal; sőt helyet adtunk lapunkban a más lapban megtámadott ipartestületi elnök védelmére, pedig Bertsey Györgytől elvi ellentétek választanak el bennünket.

Legközelebb is arról értesültünk, hogy a kath. legényegyletről akként nyilatkozott, hogy ha a velünk közlött hír valóban bizonyul, rágalmozásért vonjuk felelősségre.

Ez azonban nem korlátoz bennünket azon igazság kimondásában, hogy Bertsey Györgynek egyes gyarlóságai mellett is — a nagyváradi iparosság érdekeinek előmozdításában és megvédésében elismerésre és dicsőre méltó érdemei vannak, a melyeket az iparosság figyelmen kívül nem hagyhat.

Fejérváry megoperálása.

— Saját tudósítónktól. —

Tegnap reggel 9 órakor operálták meg Fejérváry Géza báró honvédelmi minisztert, a Herzl-féle sanatoriumban, ahol a család részéről megjelent a miniszter fia, Fejérváry Imre pécsi főispán, továbbá báró Gerliczy Ferencz és felesége, Fejérváry leánya. Ott volt még Gromon Dezső államtitkár is.

Az operálást Sonnenburg berlini orvos-tanár végezte Herzl Soma asszisztálásával. Ott voltak még Müller és Petrik Ottó orvostanárrok, továbbá Kunzl főorvos.

Később Széll Kálmán miniszterelnök is kijött s végig nézte az operációt.

A honvédelmi minisztert 9 órakor elaltatták s nyomban hozzáfogtak az operációhoz. Két órahosszat tartott a műtét, mely alatt odakinn nyugtalanul várakoztak a miniszter hozzátartozói, közbe-közbe kiment hozzájuk Széll Kálmán s biztatta őket:

— Minden jól megy.

Tizenegyor végre örvendező arcczal ment ki Herzl doktor:

— Meg van! Nagyon jól sikerült!

Altalános örömet keltett a kijelentés egy a család tagjai között, mint az időközben felszaporodott jó barátok közt.

Az örvendetes hírt nyomban eltelefonálták a képviselőházba, a miniszteriumba s megsürgönyözték Bécsbe a kabinetirodába.

Fejérváry miniszter két óra hosszat aludt, míg az operálást végezték. Ekkor felébredteték s tudatták vele, hogy az operáció igen jól sikerült.

— Köszönöm! — felelte a miniszter mosolyogva, de pár percz múlva uj álomba merült.

A látogatók a sanatoriumban egymást érik.

Széll Kálmán az operációról.

Mikor Széll Kálmán miniszterelnök fölment a képviselőházba, körül fogták a képviselők, hogy mondja el az operáció részleteit.

A miniszterelnök ezeket mondta:

— Mikor én odaértem, már ott találtam a családot. Nagy izgatottságban voltak. Meg-

kérdeztem a berlini professzort, hogy fog sikerülni az operáció. Azt felelte, hogy a *baj nagyon súlyos*. En ezt persze nem közöltem a családdal.

Bámulatos ember ez a Sonnenburg. Oly kezesetlen egyszerűséggel s biztossággal magyarázta a bajt s oly nyugodtan végezte feladatát, hogy én hasonló esetben a legnagyobb bizalommal engedném magam a kése alá.

A miniszter betegsége — a vakbél *legveszedelmesebb fajtája*, az u. n. hypertiflitis, vagyis a bélbéli féregnyújtvány oda van növe a bélfalhoz. Ha ezt a nyújtványt, mely 10—12 cm. hosszú, el nem távolítják, 2—3 nap alatt genyedésbe ment volna s vérmérgezés állott volna be, melynek vége — halál. A berlini tanár másfél órai munka után férközhetett a baj helyéhez s ekkor minden kés nélkül, a *körmével lekaptarta a beteg testrészt*, s azután kistisztította, majd bevarrta a fölmetezett belet.

A legelső látogató a sanatoriumban Bányffy Dezső báró volt.

*

A Fejérváry Géza báró honvédelmi miniszteren végzett műtétről a Magyar Távirati Iroda a következő orvosi jelentést teszi közzé:

A Herzl-féle sanatoriumban ma délelőtt 10 órakor báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter műtétnek lett alávetve. Az elaltatás után, a mely először chloroformmal, azután pedig étherrel történt, kezdetét vette a műtét, a melyet Sonnenburg és Herzl tanárok végeztek öt orvos és a főápolónő segédkezésével. Jelen voltak továbbá: Müller Kálmán miniszteri tanácsos és Petrik Ottó egyetemi tanárok, Szontagh Félix királyi tanácsos, Kunze főorvos. Az altatást Hirtenstein dr. igazgató-főorvos végezte. A műtét másfél óra hosszat tartott. A mint már a műtét előtt is meg lett állapítva, a miniszter szenvedéseinek oka tényleg egy évek hosszú sora óta fennállott vakbél- és féregnyújtvány-lob volt, a mely el volt tokolva. A lobos rész megnyitása után a lobos bélrészlet 17 és fél centiméter hosszúságban eltávolított. A műtét 11 és fél órakor ért véget és kitűnően sikerült. Ha komplikációk közbe nem jönnek, a miniszter teljes felgyógyulása várható.

A beteg miniszter.

Budapest, január 19. (Saj. tud. táv.)
Fejérváry miniszter állapota igen jó, sebe hegedésnek indult. Három napig nem fogadhat, mert ekkor a krízis beállhat. Krihammer sürgönnyel üdvözölte. Többen a főrendek, képviselők és tábornokok közzül szintén üdvözölték.

UJDONSAGOK.**Karcolat a hétről.**

Éppen most szól ki a főszerkesztő ur a belső szobából (hová mi rendesen csak előleget kérni járunk):

— Fejérváryt operálták.

— Nos? Az eredmény?

— Sikerült.

Még egyszer átgondolom ennek az operációnak a történetét. Meghallja az ősz király, hogy beteg az ő öreg katonája. Eszébe jut, hogy az ősz katona ott kapta a báróságot vitézségéért, a hol ő is keresztülesett a tűzkeresztségen: Solferinonál. És lehozhatja a világ leghíresebb orvosait, csak hogy megmentse az ősz vitéz tábornokot. S a berlini

tudós kijelenti, hogy három napi késedelem halált okozott volna. A miniszter pedig csak a tavasszal akarta felkeresni a tudóst bajával — vajjon honnan mehetett volna már akkor Berlinbe?

Tehát van földi gondviselés is — a katonák fölött!

Azt mondják, Fejérváry könnyezett, mikor a király jószágáról értesült. Azt hiszem, most pedig a király könnyez a boldogságtól, mikor megtudta, hogy egyedül ő mentette meg öreg, hű katonája életét.

Mint a hogy Solferinonál is a vesztett csatából Fejérváry és a magyarok mentették meg az osztrák hadsereg számára a legbecesebbet: a vitézség becsületes öntudatát.

*

Egy másik kép jut erről eszembe, a melyet így szeretnék megírni:

... Ő Felsége pedig látta, hogy ereje, hatalma a magyar nemzeten alapul. Látta, hogy ez a nemzet adja leghűbb államférfiaink legjobb katonáit. Látta azonban, hogy e nemzet testén nagy betegség rágódik: az idegen szellem uralma hadseregében. S eszébe jutott, micsoda erőt fejtett ki a magyar 1849-ben nemzeti alapon — ellene; miért ne vonná ez erőt trónja megerősítésére? Miért engedje ezt a nemzetet tovább is betegeskedni?

S lejtött gyógyítani ő maga. Szóltott hozzánk magyarul, aztán kivonva kardját, katonái elé lovagolt s vezényelte őket magyarul. És egy szavára az egész diszbe öltözött katonaság csákóján a két fejű sas helyén ott ragyogott a négy folyó, meg a három hegy, melyek fölött két lebegő angyal tartja Szent István koronáját...

És erre a látványra nem csak a király, hanem az egész nemzet könnyezett az örömtől és boldogságtól...

Milyen szép volna ezt így mult időben megírni! S bizony pedig még jövő időben sem merjük emlegetni, legfeljebb óhajtozó módban.

Akkor is azt olvassák a fejünkre rögtön:

— Álmodozó bohó!

*

Hogy néhol olyan későn veszik észre az orvosok a bajt!

*

Néhol pedig hiába, akár korán, akár későn. Azoknál, a kiket kijegyzett a halál angyala.

Győr püspöke két év óta e kijegyzettek közt. Mint a püspöki kar Nesztora, méltó volt arra, hogy példányképe legyen egy magyar egyháznagynak. Bőkezűsége emlékéért fenntartja a segélyre szorulókat közt: de igazi keresztényi türelme betegségében és halálában az egész országnak példaként szolgálhat.

Ez az az eset, mikor a türelem az erős lelkek erénye és ismertetője. A halállal szemben.

*

Nem mindenkinek adatott ez erény. Példa rá Falk Miksa ur & Co., kik minél közelebb érzik halálukat, annál hevesebben óhajtanak élni.

Pedig az ő életük csak néhány szomorú nyögés erejéig terjed. Haldokolnak visszavonhatlanul, huzza fölöttük a harangot rettenthetlenül a sokat üldözött rabonban, Ugron Gábor.

Azt irták róla: megöltük ezt az embert erkölcsileg, tönkretettük politikailag. És ime, a megölt, tönkretett ember él és működik, erélyesebben mint valaha, nem von vissza egy szót sem, míg Falk urnak meg kell alázkodnia s a szabadelvű párt plénuma előtt kell beismernie:

— Nem kellett volna mondanom azt, a mit mondtam.

Melyik hát az erősebb?

Minden esetre pedig leggyengébb az egész harcban a magyar parlament. A nemzet képviselői határozottan lestélyedtek. S ezzel a ténnyel szemben nem sok vigaszt nyújt az, hogy az ország, különösen a városok lakossága erősen gyarapodott. Mit dicsekszünk mi is a félszáz ezer lakossal? Mit ér a törzs ereje, ha a fejtől . . . ?

De meg idelent is csak a szám nagy. Az embereknek, no meg adósságaiknak az összege. Az erkölcsök gyöngülését mutatja a székesfehérvári sikkasztó főhadnagy meg a kisujszállási »pénzelkezelő« biró. Micsoda jövőt ígérhet magának a társadalom, melynek két, legkülönösebben a *becsületre* épített osztályába, a birói és tiszti karba családok lopóznak?

Nálunk is van ilyen forma jelenség: egy ember ellen indított személyes hajszja, melyet napi egy krajczárért élvez minden olvasni tudó ember.

Mindenki bosszankodik miatta, de azért mindenki elolvassa a támadásokat. Mert ma nem az igazság a fő; hanem a szenzáció.

S egy krajczárért ennyi gorombaságot végigélvezni; elég olcsó. *Aliquis.*

A kath. kör ünnepélye.

A nagyváradai kath. kör fényes ünnepélyt rendez ma délelőtt, a XX-ik század kezdete alkalmából s az ünnepély tartalmas műsora bizonyára nagy és intelligens közönséget fog a kör disztermébe gyűjteni.

A kör — műkedvelőkből alakult — dalárdája is közre fog működni s már hetek óta serényen folynak a próbák *Belesnay* Antal karmester vezetése alatt s bizonyára a szokásos precizitással fognak az ének számok előadni, mely már oly sok értékes babért szerzett a kath. kör dalárdájának.

Az ünnepély műsora a következő:

1. Da mihi Jesu: zenéjét írta *Moyzes* Miklós, előadja a műkedvelőkből alakult vegyes énekkar.

2. A katolicizmus a XIX. században, írta és felolvassa *Pálffy* Béla.

3. Rákóczy Rodostóban; melodráma, írta: *Várad* Antal, zenéjét szerette id. Ábrányi Kornél, szavalja *Balázs* Olga, zongorán kíséri *Moyzes* Miklós.

4. Legenda; költemény, írta és felolvassa *Krüger* Aladár.

5. Husz század királya; szövegét írta dr. *Szemethy* Géza, előadja a műkedvelőkből alakult vegyes énekkar.

Az ünnepély d. e. 11 órakor kezdődik a kath. kör disztermében.

TAJÉKOZTATO.

Január 20. Kath. Kör ünnepélye a kör disztermében d. e. 11 órakor.

Január 20. d. u. 5 óra. Zeneegylet hangversenye a Kereskedelmi Csarnok nagytermében.

Január 20. Kamarai beltagok választása.

Január 20. Az ipartestület évi közgyűlése a tűzoltó ór-tanyán d. e. 2. órakor.

Január 27. A Polgári takarékpénztár évi közgyűlése d. e. 11 órakor.

Január 27. Izr. nőegylet sétahangversenye a Fekete Sasban d. u. 4 órakor.

Február 1. Burmester Willy és Diósiné Handel Berta hangversenye a Fekete Sasban.

* **Bezárt iskola.** A kanyaró járvány még mindég nem szűnt el. Ujabban Várad-Velenczén is, ahol eddig nem zárták be az iskolákat, sürribben lépett fel. A várad-velencei irgalmas nővérek internátusában és leányiskolájában 14 kanyaró megbetegedés fordult elő, miért is a polgármester dr. *Baróthy* Ákos városi főorvos javaslatára február hó 1-ig bezárta az intézet internátusát, leányiskoláját, ovódáját és az ott levő bölcsődét.

* **Kirendelés.** A nagyváradai ügyvédi kamara az elhunyt *Veres* János ügyvéd irodájának gondnokánál dr. *Thury* Kálmán nagyváradai ügyvédet rendelte ki.

* **Hymen.** A nagyváradai leányvilág egyik legkedvesebb alakját, *Sipos* Elzát, dr. *Sipos* Árpád kir. jogakadémiai tanár bájos szép leányát eljegyezte mádi *Kovács* István m. kir. honvéd főhadnagy, a nagyváradai honvéd tisztikar egyik kiváló tehetségű, rokonszenves tagja.

* **A szegedi államfogház üres.** A fegyházakra, börtönökre fehér lobogót tűznek ki olyan napon, amelyen egy bűnös sincs elszállásolva bennünk. A fehér lobogó azt jelenti, hogy arra a napra olyan becsületes lett a világ, hogy senki se szolgált rá a büntetésre. Bizony, ilyen fehérlobogós nap igen ritkán fordul elő. Évekkel ezelőtt olvastunk egyről, ami — ha nagyon jól emlékezünk — Kolozsváron tört le. De csak huszonnégy óráig vott a komor házon kitűzve a fehér zászló. Másnap beszállította a maga portékáját a zsandár. A fehér lobogó divatja az államfogházig nem jutott el. Itt nem igazi bűnösök laknak, hanem urak. Ha egy-két napra nem akad közülök egy se, annak nem kell olyan nagyon örülni. Majd jönnek . . . Ez a helyzet most a szegedi államfogházban is. Üresek a cellák, de nem sokára, már holnaputánra új urak érkeznek. Csupan párbajozó és megint meguépesedik a kis egyemeletes ház. Addig is kipihenik magukat kissé a porkolábok. Az urak sok dolgot adnak. Söréret, boréret kell szaladgálni egész nap.

* **Örült a mozdonyor.** *Tennini* *Imereze*-ből írják, hogy az ottani vasuti állomáson egy *Cortese* nevű mechanikus hirtelen megőrült, egy mozdonyhoz ment s a gépészt fölcsúszította, hogy engedje át neki a helyét. Mikor visszatartatott, föluggott a gépre s megragadta azt a fogantyút, mely a gépet a legnagyobb gyorsaságba hozza. A vonatzemélyzet által üldözöbe véve, egy nyolcz méter magas falon át lengrott a tengerpartra, honnét fölhozták s biztonságba helyezték. Az utazók közt nagy rémület támadt.

* **Mascagni kudarcza.** A Parasztecsület nagy, de szerzője számára egyetlen sikere óta Mascagnit tegnap érte az ötödik kudarcz. Uj operája, a *Machere* (Alakosok), Milánóban tegnapi első előadásán megbukott. A szöveg rosszaságán kívül a bukásnak nagy oka az az irigy vételkedés, melylyel az olasz zeneszerzők és macénásai, a kiadók, egymás ellen már törnek. Hangulatot csináltak Mascagni ellen már azzal is, hogy operáját öt kisebb városban is előadatta már siker nélkül. Megbukott a *Machere* Rómában és Genuában is. De azt még Mascagni ellenfelei is elismerik, hogy a második felvonás zenéje gyönyörű és méltó Mascagni talentumához.

* **A hamis borokért elítélték.** Annak idején sok dolgot adtak a nagyváradai rendőrségnek a hamis borok kipuhatólása és az ezzel kapcsolatos intézkedések. Az elsőfoku ítéleteket meg is hozták azokra, akik hamis bort gyártottak, vagy hamis bort forgalomba hoztak s hosszú idő múlva csak most érkezett le két ítélet a miniszteriumtól a városhoz. A miniszter *Huszár* Adolf nagyváradai kereskedőt és *Grósz*

Albert pálinka és bormérőt harmadfokban, tehát végérvényesen elítélte hamis bor forgalomba hozataláért. — Különösnek tartjuk, hogy a nagyváradai borhamisítókra és a hamis borok forgalomba hozóira kimondott végérvényes ítéletek nem lesznek nyilvánosságra hozva s a lapokban meghirdetve, míg más városok borhamisítói ezuton is elveszik büntetésüket. Utánna járunk különben ennek a dolognak.

* **Mérnökök összejövetele.** Felkérem a nagyváradai Mérnök és Építész asztaltársaság tisztelt Tagjait, hogy f. hó 21-én este 8 órakor a »Bazár« vendéglő helyiségében lehetőség teljes számmal megjelenni sziveskedjenek. *Tilkár.*

* **A hétről.**

Pista gyerek: Nos doktor ur, hogy van a nagybácsi? Van remény?

Orvos: Sajnos nincs. Állapota jobbra fordult.

— Már megint berugott István bácsi, tudja, hogy a pálinka az ember legnagyobb ellensége.

— De tisztelendő ur mondta, hogy szeretni kell ellenségeinket.

— Igen ám, de nem mondtam, hogy le is kell nyelni.

— Nézd barátom, azt a gyönyörű vidéket.

— Barátom az nem elég, egy jó piktor már az árát is tudja ilyenkor a képnek.

I. Czigány: Félek a farsangtól.

II. Czigány: Miért?

I. Czigány: Attól tartok, hogy belém szeret egy grófnő.

Lilienthal: Mit gondalsz idj otólag, mi vált oz o Popp Béla?

Silbenkranz: Edj nyamarolt testvérjilkas!

L: Dehódj! *Allami külvény.*

S: Ledjen benne részed!

(*Kakas Márton.*)

* **Kincstári szemüveg.** A uniformishoz ezután eráris szemüveget is ad a hadügyminiszter az olyan katonának, aki rá van szorulva. Elrendelte tudniillik a minisztérium, hogy a rövidlátó, vagy messzelátó katonák a katonarvosok bizonyítványára az állam költségén kapnak szemüveget. Amit addig viseltek, azt eltehetik arra az időre, amikor újra civilek lesznek. Mert a katonáktól nemcsak a puskát, bakancsot, hanem a szemüveget is be fogják kérni. S ha a katonasorban eltörik az embernek a szemüvege, nemcsak hogy lefogják a lénungból az árát, hanem még hat órai kurtavas is kidukál a gondatlanságért.

* **Eljegyzés.** *Kardos* Kálmán m. államvasuti alkalmazott eljegyezte *Steiner* Mór atyás kereskedő kedves leányát *Fridát*, Nagy-Harsányban.

* **Elgázolta a vonat.** A nagyváradai eálya udvaron nagy szerencsétlenség történt tegnap este 11 óra tájban. Egy öreg 71 éves munkás, *Nagy* Imre, ki mint éjjeli őrvolt a vasutnál alkalmazva, a fűtőháznál egy gép alá került, mely mindkét lábát elvágta. Nagy Imrét beszállították a kórházba, hol ma a szerencsétlen ember kiszüvedett. Legutolsó perczig eszméletlenül volt és sikerült is *Pataky* Károly rendőr fogalmazónak és *Lőrinczy* Gyula rendőrbiztosnak kihallgatni. A szerencsétlenül járt öreg munkást holnap délután temetik el.

* **Burmester Willy.** A nagy angol hegedűs-ről, a ki tudvalevőleg február elsején Nagyváradon tart egy hangversenyt, a következőket írta nemrégiben egy előkelő budapesti lap: Burmester Willy is megtartotta végre ismételt elhalasztott hangversenyét. Burmester ugy virtuozitásban mint megjelenésében maga az

egyszerűség. Nem tetszék művészi allűr-ökben. Nem visel szecsessziós frizurát s nem kíséri affe tált mozdulatokkal játékát. Már maga az est programja is bizonyította, hogy nem a külsőségek számára dolgozik. Eljászotta többek között Bach »Chaconne«-ját, a melynek nehézségeit a laikus alig képes felfogni és miután Bach után nem játszhatott mást, mint Bach-ot, a közönség lelkes tapsaira a VI. szonáta első tételét adta ráadásul. Az »Air« előadásában játéknak nemes egyszerűségével és széles tömör tónusával hatott, a Paganini »Nel cor piu«-jában pedig balkéz pizzikato-ival és kristálytisza flageolet-jaival ragadja bámulatra hallgatóit. A ráadásul előadott Sarasate-féle »spanyol tánc«-czal és Wieniawski egyik mazurkájával fejezte be kitűnően sikerült hangversenyét a művész. Kísérőjéről is nagyobb elismeréssel kell megemlékeznünk, mint az obligát kísérőkről általában.

* **A népszámlálás.** A naponta hozzánk beérkező adatokból lassankint kialakul városaink fejlődésének képe, mely — ez már az eddig ismert városok népszámlálásának eredményéből is látható — igen kedvező lesz. A mai nap folyamán a következő új adatokat kaptuk: *Gyulafehérvár* lakossága 9702, szaporodás 1515. *Eszék* lakossága 23.794, szaporodás 3269, *Lőcse* lakossága 6702, szaporodás 484. *Nyíregyháza* 31.924, szaporodás 4920. *Zilah* lakossága 7055, szaporodás 765. A katonasággal együtt e városok közül Lőcse lakossága 7609 (907 katona), Nyíregyházáé 33.500.

* **Báli jótékonyág.** Nyilvános számadás. A biharmegyei és nagyváradi nőegylet által f. hó 12-én rendezett álarozos bál összes bevételé 1817 korona, kiadása pedig 422 korona 64 fillér volt s így a bál a jótékony célra 1894 korona 36 fillért jövedelmezett.

A bevételből a felülfizetések 562 koronát tesznek, melyhez járultak: Dr. Schlauch Lőrincz bíbornok püspök 57 koronát. Pável Mihály gör. szert. püspök 7 koronával. Andrassy János l. sz. kanonok 10 k. Fetser Antal l. sz. kanonok 7 k. Steinberger l. sz. kanonok 7 k. dr. Révész 2 k. özv. Dobozy Miklósné 4 k. Gyurkovics Kornélné 10 k. Putnoky Béláné 2 k. N. N. 3 k. dr. Bodnár 10 k. Des Echerolles Kruspér Sándorné 1 k. Weisz Bernátné 2 k. Weinberger Jeromosné 2 k. Rosenthalné 2 k. Váradai Ignáczné 2 k. Weiszné 3 k. Beliczay Katalin 3 k. Elő Jánosné 2 k. Olasz Elemélné 2 k. Bogdán Jenőné 2 k. Schwarcz Ferenczné 8 k. dr. Grósz Menyhértné 2 k. Altmann Jakabné 2 k. Radó Ignáczné 2 k. Sztaril Ferenczné 6 k. Sziládki Ernőné 3 k. Fried Ignáczné 4 k. Rádl Ödönné 7 k. Feiler Józsefné 2 k. Hanzéli Istvánné 3 k. Sal Ferenczné 6 k. Krausz Dávidné 2 k. Deutsch 2 k. Fehér Izrael 1 k. Sonnenfeld Adolt 3 k. Lukács István 2 k. Fényes Manóné 2 k. Sziládki Ernő 3 k. Weiszlovits A. és fia 4 k. Mihelfi Emil 2 k. Huzella M. 2 k. Fehérvári Dezső 2 k. Stern Lipót 1 k. Sebő Imre 3 k. Erdődi H. 2 k. dr. Bartha 3 k. Bartsch Sándor 2 k. Schwarcz Bertalané 2 k. özv. Balásházyné 2 kor. Báró Luzsinszky Lenke 3 k. Huzella Gyuláné 5 k. Weinberger Lajosné 2 k. Nadányi Jenőné 2 k. Stern Márton 7 kor. N. N. 1 korona, N. N. 1 k. Bordé Ferenczné 1 k. Ozveggy Lukács Miklósné 3 k. Hant Frigyesné 3 k. Grósz Béla 3 k. Tóth Zsigmond 3 k. Blum Géza 2 k. Khon Mórné 2 k. J. Weisz Mórné 2 k. Guttman Albert 2 k. Vekszler 10 k. Tücht Mór 3 k. Dési Géza 10 k. Sonnenfeld Józsefné 1 k. Weinberger Lajosné 2 k. Schlauch Jozefin 7 k. Lindenberger 2 k. dr. Kornstein Lajosné 4 k. Weisz Izidorné 4 k. Moskovics Sándor 2 k. Wermes K. 2 k. Bernfeld Farkas 2 k. Erber Jakab 2 k. Hevesy 1 k. Helfy László 2 k. Stern Gyuláné 2 k. Deutsch K. J.-né 4 k. dr. N. N. 3 k. Kiss Károly négy korona, Csordás Testvérek 1 kor. Müller Salamonné 2 kor. dr. Döry 1 k. Baumeiszter Ernő 2 k. Draviczy Mihály 2 k. Hollósy Jenő 2 k. Hirschl Herman 3 k. N. N. 1 k. Stern Miklósné 2 k. Nátafalusy főigazgató 1 k. özv. Benedekné 2 k. özv. Papolczy Ferenczné 2 k. Erlich Ignácz 2 k. dr. Sonnenfeld Zsigmondné 4 k. Mihelyi Pálné 2 k. dr. Bulyovszky Józsefné 4 k. Ternyey Antalné 2 k. Schiff Ernőné 2 k. Jónás Ferencz 1 k. özv. Stadruker Mihályné 2 k. Zigre Miklósné 1 k. özv. Kubányi Gyuláné 2 k. Német Dezsőné 2 k. Kőváry Tivadar 3 k.

Sarkady Tihamér 4 k. Moskovics Vilmosné 2 k. Sonnenwirth Ignáczné 1 k. Csobánczy Lajosné 2 k. Szántó Lajosné 2 k. Moga János 1 k. Szüts Albert 3 k. Darvas Imréné 3 k. Balázs Gyuláné 2 k. Csobánczy Antalné 2 k. Fassie Pálné 2 k. Kertész Miksa 2 k. Károly Irén 1 k. özv. ifj. Schwarcz Ábrahámné 10 k. Sal Ferenczné 6 k. Huzella Gyuláné 5 k. Weinberger Lajosné 2 k. Bügler Jakab 4 k. Weisz Náthán 2 k. Koperliné 1 k. dr. Sarkadi Lajos 3 k. Fuszek titkár 3 k. Szondy Vilmosné 1 k. Glatz Antal 2 k. Geleta Géza 2 k. Weiszlovits Lajosné 2 k. Grünwald Simon 2 k. Lichtmann Józsefné 2 k. Böszörményi Lipótné 1 k. Schwarcz Ferenczné 2 k. dr. Benedekné 2 k. dr. Berkovits Zsigmondné 2 k. Kolliner D. 5 k. Mitheller Edéné 1 k. Grünwald Jenőné 2 k. Udvarhelyi Józsefné 2 k. Erdélyi Zoltánné 1 k. Középpessy Kálmánné 4 k. Kis Ernesztinné 2 k. Korn Lajosné 2 k. dr. Mártonfy Bogdán 2 k. Fehérvári Dezsőné 2 k. Lukács Györgyné 2 k. dr. Gyémánt Jenőné 3 k. Nagy Lajosné 3 k. Vonce Zsigmondné 2 k. Horvát Lajosné 1 k. Nadányi Jenőné 1 k. dr. Vimmer Julián 3 k. Papp Miklósné 3 k. ifj. Popper Laczika 2 k. Lukács Gusztávné 2 k. Mangra Vazul helyt. püspök 10 k. dr. Nemes Aronné 2 k. Sternthal Sándorné 2 k. Bartha Béláné 2 k. N. N. 1 k. Veinstock Gyuri 1 k. dr. N. N. 2 k. G. György 1 k. J. Zakariás 1 k. D. S. 1 k. Ziberstein Ignácz 1 k. Ullmann Izsákné 2 k. Jung Móríczné 1 k. Berger Náthánné 1 k. dr. Rác Józsefné 2 k. Burkerstein Löviné 2 k. dr. Veisz Mártonné 2 k. Ullmann Lázár 2 k. N. Jakab 1 k. Grósz Albertné 2 k. Lövenstein Márkus 1 k. özv. Rendes Györgyné 1 k. Friss Zsigmondné 3 k. Stern Simonné 1 k. N. Bertalan 1 k. Leipnik Miksáné 2 k. Kandel Miska 2 k. Rothbart Lázárné 1 k. Veisz Májerné 1 k.

A midőn az egylet elnöksége számadását a jótékony célra való tekintetből a nyilvánosság elé terjeszti, nemcsak az itt felsorolt szíves adakozók irányában nyilvánítja hálás köszönetét, de egyszersmind elismerését és háláját fejezi ki Mezey Vilma, dr. Mayer Ágostonné, Battig Ferenczné, Knapp Ferenczné, Weiszlovits Lajosné, Janky Józsefné, Kunz Gusztávné, Böszörményi Matild, dr. Kiss Döméné, Kunyhóssy Jánosné és Imre Jánosné urnókkal szemben is, a kik a jótékony cél érdekében a jegyek előrusítása és a felülfizetések gyűjtése körül kifejtett fáradhatlan tevékenységük és nemeslelkű ügybuzgóságuk által lehetővé tették azt, hogy a bál ugy erkölcsi, mint anyagi tekintetben minden várakozást kielégítő szép sikert eredményezett.

Az elnökség.

IRODALOM.

„*Én*“ Költemények, írta *Homonnai* Albert. Hogy ki ez az én, megmondja ő maga a 62. lapon:

Mi boldogok az átlagemberek!
Én nem születtem e szerepre,
Belém nem átlaglélek költözött...
Ugy bolygok e sívár világon,
Mint *üstökös* a csillagok között.

Meg a 89. lapon:

De tudom azt is, hogy fogok ragyogni,
Bámulva néznek majd az emberek,
Hiszen kendője könnyűmet letörli
S tán elfelejtem, mit most szenvedek!

Szóval az „*Én*“ szerzője bolyong és szenved az idézőjelek közt,

Mint *üstökös*, mely nyugtot nem talál.

Ime itt a válasz a kérdésre, melyet e zöld kötet átolvasása után feltettem magamnak: Mire való volt ezt a kötetet megírni?

Mert szerzője nagyinak, *üstökös*-nek képzelet magát, a kinek joga van olyan hangon diskurálni, a minőt Petőfi is átalított használni. Pedig neki csak valamivel több joga lett volna ilyen magas tónusból beszélni.

Egy haszna lesz a könyvnek: szerzőjét alaposan ki fogja józantítani mindenféle *üstökösi* ábrándokból s talán még nem jön későn arra, hogy komolyan számot vetve erejével, nem a versfaragás terén keres babérokat.

Irodalmi munkának, különösen ha „*Én*“ a czime, létjogot első sorban az eredetiség ad. Nem az az eredetiség, mely folyton az egyén elnyomásáról, az én-t sújtó viharokról nyúszörög.

Tessék elhinni, az ilyen én-ekben abszolúte semmi eredetiség nem található. Minél hangsúlyosabban ütök a dobot saját én-jük kiválósága mellett, annál bizonyosabban állíthatjuk, hogy a nagy hang csak a tehetség hiányának leplezésére való. Ha valaki így harangoz magának, rögtön azt keresem: kit utánoz? S nagyon szépen meg lehet találni.

Az „*Én*“ szerzője Petőfi hatása alatt áll; de Petőfi nem lenne büszke ilyen hatásra. Mivé lesz a Petőfi játszi hetykesége, kedves enyelgése! Ilyen sorok látnak napvilágot:

Megbolondult ezt a vihar egészen?
Vagy berugott?
Én nem tudom, hogy az Istent
Fenn az égben mi leli!

Utezán becsipett;
Zeng dalja, no halld!
Utána eb ajka
Tüzes csatadalt. (?)

S ime egy egész vers:

Zokog a levél,
Lefujja a szél,
Ez neki halála,
Zokoghat az árva.

Ha engem a szél
Lefujna, levél,
En nem keserűen,
Sírnek örömben. (?)

Ne folytassuk. Helyi termék. Legyünk kiméletesek iránta, az idézés pedig kiméletlenség volna. S a verses kötet megszületése nem egészen Homonnai hibája. Hallhat maga körül napról-napra hangos kolompolásokat az „*én*“ mellett, a melyek sikeressége felbátorította őt is. Miért ne sikerülne neki is egy kötet az elnyomott, az érvényesülni nem tudó, a tragikus „*En*“ nevében?

Pedig hát azok a tragikus én-ek közelről tekintve számtalisan komikusnak tűnnek fel!

Higye el a szerző, a világ legnagyobb emberei voltak a legszerényebbek. S a kik legkevésbé hangoztatják az eredetiséget, az egyéniséget, azokban volt meg az isteni szikra. Mig az 87 verse közül kilenczet találtam olyat, hogy teközölhető volna — szerkesztői üzenetekben — javításokkal...

Itt-ott megcsillan némi gondolat, a mi mutatja, hogy Homonnai nem tehetségtelen fiatal ember. Miért pazarolja hát erejét ilyen zöld füzetek megírására?

Több szerénységgel más téren lehet belőle valaki és valami; a költészet terén ez az „*En*“ — semmi.

Ára pedig 2 korona.

SZINHAZ.

HETI MŰSOR.

) d. u.: Vigéczek.
Vasárnap) este: A halász szeretője először.
Hétfő: Kis szökevény. (Ámon Margit föllépte.)
Kedd: Görög rabszolga. (Ámon Margit föllépte.)
Szerda: Kis alamuszi. (Ámon Margit föllépte.)
Csütörtök: Boccacio. (Ámon Margit föllépte.)
Péntek: Balek.
Szombat: Balek.

Amon Margit vendégszereplése Nagyváradon. Ámon Margit, a Népszínház kedvelt művésznője, ki nagyváradi szereplésekor a közönség osztatlan tetszését vívta ki magának, négy estén át fog vendégszerepelt a Szigligeti-színházban; még pedig hétfőn a *Kis szökevény*-ben, kedden a *Görög rabszolga*-ban, szerdán a *Kis alamuszi*-ban, csütörtökön a *Boccacio* ban fog fellépni.

A mai bemutató. Dankó Pista bájos, nevezetes sikereket ért népsziműve, *A halász szeretője* ma, vasárnap este kerül bemutatásra. A nagy nótaköltő darabjának főszerepei így oszlanak meg: Főregtel halász — Peterdy, leányai: E. Kovács Mariska, Forrai Ferike, Paplógó János — Bérczi, Imre fia — Dézsi, Jójárt Márton — Bognár, Marci fia — Madas, özv. Sutkáné — *Palugyay* Vilma (vendég), Bandi fia — Pintér, Rigó cigányprimás — Szilágyi, Kása — id. Ságby, Grünfeld fináncz — Fűredi. Az előadáson, mint említettük, jelen lesz a genialis szerző is.

Orfeusz a pokolban. Offenbach legfenesegebb zenei alkotásának tartják az Orfeusz a pokolban című nagy operettet, melyet legközelebb elevenítenek föl színházunkban. A klasszikus operett egy évtized óta nem került előadásra Nagyváradon, s így a nagy művészi gyönyörűséget ígérő repriz a hosszú pihentetés után valóságos újdonság-számba megy. Az előadásban, melyet nagy díszszel hoznak színre az énekes ensemble elsőrendű tagjai vesznek részt. A főszerepeket Örley Flóra, Pintér, Nyáray és Bérczi adja.

Vasárnap délutáni előadás. Ma, vasárnap délután fél helyárrakkal Kövesi fővárosi életképe, *A vigécek* kerül előadásra. A darab főszerepeit Batizfalvy Gizella, Szohner Olga, Lányi Edit, Erdei Berta, Nyáray, Erdélyi, Fűredi, Bognár, Könyves, Dézsi, K. Imár, Gáthy, Madas, Szarvasy játsszák. Rendező Peterdy Sándor.

Szigligeti-Színház.

Folyószám 97.

Helynyiszorítás.

Nagyváradon, vasárnap, 1901. Jan. 20-án

délután 3 órakor, fél helyárrakkal

A VIGÉCEK

Bürozzal.

Este 7 órakor, vendég helyárrakkal

A halász szeretője.

Új népszimű.

SZEMÉLYEK:

Főregtel Pál halász gazda	—	Peterdy Sándor
Annuska) leányai	—	E. Kovács Mariska
Juliska)	—	Forrai Ferike
Paplógó János, szegedi gazda,		
»Istenek« melléknévvel	—	Bérczi Gyula
Imre fia, halkupecz	—	Deésy Alfréd
Jójárt Márton, dohánnyupecz,		
(cempész)	—	Bognár János
Marci, fia	—	Madas Pista
Özv. Sutkáné, jómódu halászné	—	Palugyay Vilma k. a.
Bandi, fia	—	Pintér Imre
Rigó cigány, primás a »Ma-		
lacz«-bandában	—	Szilágyi Dezső
Kása, öreg halász	—	Id. Ságby Zsigmond
Szántó Antal, molnár mester	—	Rákossy Gáspár
Grünfeld, fináncz fővigyázó	—	Fűredi József

HELYÁRAK: Nagypáholy 7 frt. Földszinti és első emeleti páholy 6 frt. Másodemeleti páholy 4 forint. Zsolye 1 frt 50 kr. Kőrszék 1 frt 20 kr. Támlászek 1 frt. Erkelvülés 1-ső sor 60 kr., közép 2-ik sor 50 kr. oldal 2-ik sor 40 kr. II. emeleti zártszék 30 kr. Földszinti állóhely 50 kr., diák és katonajegy 30 kr. Karzati állóhely 20 kr. Egy szinlap 10 kr.

Jegyek előre válthatók d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárnítás fél 7, vasár- és ünnepnapokon este 6 órakor.

Színházi látszóvevők a ruhatárnál kaphatók bérbe ára 30 kr.

A holnapi előadásra jegyek előre válthatók d. u. 3 órától 5-ig a rendes nappali pénztárnál.

Kezdeté 7 órakor, vége 10 órakor.

Holnap hétfőn, január 21-én

Kis szökevény.

Operette.

MULATSÁG.

FARSANGI NAPTÁR.

Január 20. A 48-as Népkör bálja a Zöldfában.
Január 22. Román ifjak hangversenye (tánczeccal egybekötve) a Zöldfában.
Január 24. Román ifjak mulatsága a Zöldfa nagytermében.
Január 26. Tiszti estély a Ker. Csarnokban.
Január 27. d. u. 5 óra. Zeneiskola hangversenye a Kereskedelmi Csarnok nagytermében.
Február 1. Önkéntesek bálja.
Február 1. Tűzér-altisztek bálja a Zöldfában.
Február 2. Állami alkalmazottak táncvizsgálma a Zöldfában.
Február 3. Ev. ref. egyházközség bálja.
Február 3. A Kath. Kör bálja.
Február 9. Postás bál. (Zöldfa.)
Február 10. A nagyváradai nyomdászok táncestetélye a Sasban.
Február 10. A munkás betegsegélyző egyesület mulatsága a Zöldfában.
Február 16. Tiszti estély a Ker. Csarnokban.
Febr. 17. Tűzoltó bál a Sasban.

Protestáns bál.

Gyönyörűen feldíszített teremben, de rekkenő melegben konstatalom, hogy a protestáns bál az ideai bálók krónikájában a legelső közt foglal helyet s mindenképp érdemes rá, hogy még sokáig megemlegessék.

A jelenvolt hölgyek száma felülhaladja az eddigi bálókban jelenvolt hölgyek számát valamennyit; a mi pedig a jó kedélyt illeti, az sem maradt az eddigi bálók alatt.

A Kereskedelmi Csarnok nagyterme kicsinyegek bizonyult a nagy számú tánczó fiatalok befogadására. Minduntalan felhangzott a veséynyszó:

— Urak, középre!

— Helyet!

— Pardon!

S egy-egy érzékeny lép könnyedén ugrott vissza — mintán gyors és erőteljes érintkezésbe jutott egy másik lábbal.

Ezek és a rekkenő meleg azonban csak apróbb malheurök voltak, a melyeket csakhamar feledtetett a 37. gyalogezred zenekarának, meg a Bora testvéreknek kitűnő muzsikája. A négyeseket 80 pár tánczolta.

Jelen voltak:

Leányok: báró Podmaniczky Emmi, Mihályházy Margit, Hlatky Margit, Serényi Vilma, Sebestyén Edith, Hegyesi nővérek, Kun Anna, Bócz Ilonka, Czvek Ilonka, Cziffra Vilma, Vertán Mariska, Steiner Kornélia, Dús Piroska, Nadányi Margit, Hegedüs Irénke, Tóth Karla, Papp Aranka, Szokoly Anna, Tassy Dalma, Cziffra Olga, Miskolczy Irma, Juricskay Olga, Fehér Irén, Wertheimstein nővérek, Szohner Olga, Lányi Edith, Török Olga, Derzi Emma (Vétes), Schwarz Margit, Zathureczky Paulika, Kovács Juliska, Szilágyi Ida, Gyarmaty Kamilla.

Asszonyok: Bulyovszky Józsefné, Mihályházy Kálmánné, Hlatky Endréné, Sebestyén Lajosné, Wittstock Ernőné, Charitzer őrnagyné, Hegyesi Mártonné, dr. Gyémánt Jenőné, Bócz Gézané, Czvek Kálmánné, Cziffra Gerőné, Olasz Elemérné, Vertán Zoltánné, özv. Steiner Arminné, Dús Lászlóné, Nadányi Jenőné, Meskó Boldizsárné, Hegedüs Gézané, Kunz Gusztávné, Korbuly Józsefné, Tóth Jenőné, Reck Istvánné, özv. Grunwald Henrikné, Szokoly Tamásné, Moskovits Móréné, Tassy Pálné, Sarkadi Lajosné, Somogyi Károlyné, Török Jánosné, Glatz Antalné, Laszky Arminné, Kiss Ernesztinné, Szilágyi Mihályné, özv. Fehérné, Varró Domokosné, özv. Bozó Károlyné, Stépán Istvánné, Oszterlamn Arminné, Flachbart Andrásné, Schwarz Jakabné (Elesd), Moess Károlyné, Lukács Gyuláné, Juricskay Sándorné, Moskovits Miksáné, Moskovits Józsefné, Nagy Borbála, Schwarz Ferenczné, Zathureczky Albertné, Feiler Józsefné, Szimonitz Sándorné, Wertheimstein Alfrédné, Kiss Eleké, Lichtmann Jakabné, Incze Lajosné, Biszterszky Elemérné.

Notabilitások: Lovettó Károly altábornagy, Szunyogh Péter alispán, dr. Bulyovszky József

polgármester, Latscher Viktor vezérőrnagy, Hlatky Endre, Dús László, Szokoly Tamás, Tassy Pál, Pallay Lajos, dr. Várady Zsigmond, dr. Thury Kálmán, Kiss Elek, Zathureczky Albert, Miskolczy Barna, Lőrinczy ezredes, Schmidt alezredes, Charitzer vezérkari őrnagy, Wittstock Révész és Brandtweiner századosok stb.

A réti népkör bálja.

A nagyváradai réti népkör tegnap este, szépen sikerült mulatságot tartott a »Bazár« vendéglő termében. Nagy közönség vett részt s kitűnő, feszelen hangulatban a reggeli órákig maradtak együtt. A négyeseket ötven pár tánczolta.

Jelen voltak:

Leányok: Papp Erzsike, Forás Jolánka Nagy-harsány, Papp Juliska, Nagy Berta, Molnár Irma, Nagy Irén, Tauszig Karolin, Birinyi Irén, Zipesák Etelka, Korponai Mariska, Plander K. Margit, Keresztesi Róza, Jankay Juliska, Brok Anna, Mihók nővérek, Rusz Vilma, Gábor Juliska, Karsai Margit, Ternovszky Mariska, Tarján Miczike Zsiga Vilma.

Asszonyok: Papp Lajosné, Horváth Ferenczné, Denderle Antalné, Papp Imréné, Foris Béláné, Jankay Mihályné, Főris Györgyné, Takács Jánosné, Molnár Gáborné, Nagy Istvánné, Zipesák Józsefné, Korponai Lajosné, Endorfer Árpádné, Plander Sámuelné, Hügel Ödönné, Király Frigyesné, Keresztesi Józsefné, Szőke Ferenczné, Brok Lőrinczné, Főris Lajosné, Mihók Jánosné, Gábor Jánosné, Fröhlich Jánosné, Kutka Gézané, Karsai Józsefné, Bálint Dénesné, Tarján Ferenczné, Méhes Józsefné, Zsiga Miklósné.

A 48-as népkör jelmezes álarczos bálja. A nagyváradai 48-as népkör ma este 8 órakor tartja meg a »Zöldfa« nagytermében sikeresnek ígérkező mulatságát. Mint értesülünk, a legtöbbben álarczos jelmezben vesznek részt, ami minden bizonytalán igen nagy érdekességet kölcsönöz a mulatságnak. Belépti-díj két korona.

A nyomdász-bál. A nagyváradai nyomdászok f. évi február hó 10-én tartandó mulatságukra a következő meghívót bocsátották ki: *Meghívó.* A nagyváradai könyvnyomdászok saját könyvtáruk javára 1901. évi február hó 10-én a »Fekete Sas« termében zártkörű táncvizgalmat rendeznek, melyre kívül czimzett és b. családját tisztelettel meghívja a rendezőség. Belépti-díj: személy-jegy 1 frt, család-jegy 2 frt. Kezdeté este 8 órakor. Jegyek előre válthatók a rendezőség tagjainál és este a pénztárnál. A meghívó másra át nem ruházható és kívánatra felmutatandó. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és hirlapilag nyugtáztatnak.

REGÉNY-CSARNOK.

S i b i l l a.

Írta: Adalbert Károly.

Némethől fordította: Lubinszky Anna.

10.

Unica és vele együtt mindannyian hibáztunk. De nem tudod-e kedves Joachim, hogy keserűbb igazságtalanságot tenni, mint azt elszenvadni?

Joachim felfogta ezen szavak értelmét, de nem talált kifejezést, hogy arra válaszoljon.

— Végre is, mondá, — én tettem a legnagyobb rosszat!

— Nem, nem tetted! Isten legyen áldva, hogy nem vagy gonosztevő.

A kisasszony nagy erővel és élénkséggel beszélt tovább a fiu reszketve álit előtte.

— Elismered most te vad fiu, hogy Urunk Istenünk fékehetetlen akarat erőddel oly tüzet öntött szivedbe, melylyel nem állhatsz fenn nélküle, ki hatalmasabb és nagyobb mint te. Vele egyesülve cselekedj jót, építs, alkoss és oltalmazd a gyengét, nélküle elpusztítod és

gyűlölni fogod mit megérintesz. Vagy nemes és nagy ember lesz belőled vagy — gonosztevő.

A fiu most mindengyermekes zavart levelek között. Nyíltan emelte fel fejét és nagy kifejezés szemeivel Orsolyára nézett. Oly elhatározottság rejtett vonásaiban, mely messze túlhaladta korát.

— Mától fogva megkezdem a jó harcot. Nehéz lesz tudom. Sohasem felejttem el, mit tett ön a gonosztevő gyermekkel. Isten oltalmazza a házat, melyben Orsolya kisasszony lakik. Mondja meg kérem Unica kisasszonynak, hogy megbocsátottam neki.

Egy fulánk sem volt szívében mikor a zord téli éjen baza sietett. Szerencsétlenségének napja óta először érezte magát övei körében vidámnak és boldognak.

— Anyám, ma oly szép volt kint a hóviharban.

Mélyen elszomorodva lépett Orsolya a bálterembe, hol minden világos vidám volt mint előbb.

Unica nem figyelte meg a gondteljes pillantást, melylyel Orsolya midőn mindenki eltávozott, neki jó éjt mondott.

Nem éppen szíve, de fejcskéje volt megrepedésig telve a szép gyermeknek, midőn toltette, tükrre előtt ülve, félig komolyan félig mosolyogva képmásával kedveskedett. Mialatt Emilia aranyhaját fésülte, valamit számítottatott ujjain.

— Kis ujjacsám, Bolond ő! Leusabach örököse! Diadal, mindnyájoknak feje! De körülvéve, kinezva, szurkálva az irigykedő unokanővérek szunyog zajától, mindég az élet egyhangúsága. Nem, menj, nem választalak!

— Gyűrűs ujj, a hü Hardmuth, ki viszi valamire a világban kinek neje boldog lesz. De hol? Valamely félreeső helyen posta főnök és irnok társaságában. Fi donez! Köszönöm!

Más legyen ő!

— Középső ujj! Cynár! poeta laureatus! Szünetet tartott s megcsipte kis rózsás körmét, hogy vérvörös lett s szemei fénylettek mintha egy kis ördög bujt volna. beléjük. A vér elborította arcát. Cynar elbolondítsalak és elszökjem veled Amerikába?

Arcának kifejezése megváltozott.

— Unica, Friderika Günther leányasszony, légy előrelátó.

Kis lábaival úgy tombolt, hogy feje a fésűvel érzékeny érintkezésbe jutott.

— Emilia, szörnyeteg. Szét akarod fejem hasítani.

És tovább gondolkozott. Ezek közül egyik sem — Mutató ujj — Juel-Winding Dagobert gróf, az arany hal, kiután unokanővéreim kivetették hálójukat, kinek gyémánt menyasszonyi ajándékát királynék irigyelik. — Ő — ő — és senki más nem lesz.

NEGVEDIK FEJEZET.

Eltelt egy év. Seegard kastély terme ismét gyertyafényben ragyogott. Sugara megtört a számtalan metszett üvegen és a szivárvány minden színében fénylett a szoba falán, mennyezetén. Tündérajátékot üzött a gyémántokkal, mely a dusan dszített menyasszony fején, nyakán fénylett, ki völégénye mellett állva örök egyesülésük áldását várta.

Isten szolgájának alakja méltóságos tartással hajlott le a szép menyasszonyhoz, dicsérve Isten és emberek előtt a szerencsében és erényekben gazdag ifju párt.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK

Zalka püspök temetése.

Győr, január 19. (Saját tud. távir.) Zalka püspököt ma délelőtt nagy egyházi pompával temette el Hornig püspök a székesegyházba. Az elhunyt egyházfő ma hatuszendeje tartotta meg az aranymiséjét. A részt vevő óriási tömeg között a rendet a kivonult katonaság tartotta tenn.

A Zalka püspök utódjául Széchenyi Miklós gróf apátot, a Pázmáneam igazgatóját emlegetik.

A vidéki színészet ankettje.

Budapest, jan. 19. (Saj. tud. táv.) A vidéki színészet ankettjén Bezerédy tanácsos elnökölt. Kiemelte, hogy a kormány nem akarja rá erőszakolni a rendezést egy városra sem, csak ajánlja és támogatja. Aki nem akarja, jogosult önállóan intézkedni a színházról. Festetich ismerteti a célt. Hosszas vita fejlődött ki. Festetich ígerte, hogy elő fogja segíteni a subvencziót. Szűkebb körű bizottságot választottak, mely a kerületekben a kiadást letárgyalja. Bezerédy az ankettet ezzel bezárta.

A búrok szabadságharcza.

Budapest, jan. 19. (Saját tud. táv.) Devett átkelvé a Waalon egyesült Beyers és Botha seregével. Pretóriából keletre 7000 búr van, husz ágyuval.

Vanyek őrijöng.

Bécs, jan. 19. (Saj. tud. táv.) Vanyek, ki a minapi betörése alkalmával három embert lelőtt, czellájában az órét vizes kancsójával leütötte. Nagynehezen tudták lefogni.

Az angol királynő betegsége.

Budapest, jan. 19. (Saját tudósítónk távirata.) Az angol királynőt imminens veszély fenyegeti. A betegnél a nagy mérvű testi kimerültség jelentkezik. Legközelebbi rokonai betegágyánál vannak. A lapokat megkérték, hogy a jelentéseket ne aknazzák ki, mert a királyné mindég olvassa az ujságokat. Ma elérte a legnagyobb életkort, melyet brit uralkodó ez ideig elért. — Az agg királyné — az orvosi jelentések szerint — *utolsó perczeit éli.*

A tolvaj hadnagy.

Székesfehérvár, jan. 19. (Saját tud. táv.) Vutkovics Pavicnic tisztii szolgát ismét letartóztatták, mert a vizsgálat alkalmával súlyos dolgok merültek fel ellene.

A vértanu özvegye.

Budapest, jan. 19. (Saj. tud. táv.) A vértanu Woroniecky Micziszláv herczeg özvegye, Schweighoffer Anna, teljesen elszegényedve tegnap hirtelen meghalt Budapesten 83 éves korában.

Merénylet egy tanár ellen.

Páris, jan. 19. (Saját tud. távirata.) Deschanell Emil francia egyetemi tanár ellen tegnap merényletet követtek el. Deschanell a Kollege de France irodalomtörténeti előadja, s tegnap, mikor az előadásról távozni akart az ajtóban egy 30 éves asszony rálőtt, de egy közelben álló fiatal leány a tanár elé vetette magát s a golyó őt találta mellbe. A merénylő asszonyt elfogták. A vallatásnál kijelentette, hogy tettéről nem nyilatkozhatik. Az asszony és a sérült leány Deschanell hallgatói voltak.

Gyilkos fegyencz.

Belgrád, január 19. (Saj. tud. táv.) Marics rablógyilkos vizsgálati fogoly a börtönfelügyelőt czellájában egy vasrudal agyon ütötte; a börtönfelügyelő feleségét, három gyermekét, cselédjét és leányvendégüket pedig legyilkolta, aztán elmenekült.

Schratt Katalin grófnő.

Budapest, jan. 19. (Saj. tud. táv.) Ő Felsége Schratt Katalint grófi rangra emelte.

SZERKESZTOI POSTA.

E. (Helyben.) Annyit szívesen konstatálunk sorai nyomán, hogy a N. F. U. mostani regénye, melyet »A megátkozott család« czim alatt állítolag francia eredetiből átdolgozott L. V., megjelent már 1882-ben a Révai-féle szalonkönyvtárban »Niobe leánya« czim alatt s eredetileg Taubert Emil irta németül. Konstatáljuk azt is, hogy a N. F. U. átdolgozása ezzel a magyar fordítással betűről-betűre egyezik. Egyebet nem tehetünk.

NYILTÉR.

BURMESTER VILLY

hegedűművész

és

Diossyné Handel Berta

a m. kir. Operaház tagja

egyetlen

hangversenye

a Fekete Sas nagytermében
február hó 1-én este
fél 8 órakor.

Jegyek előjegyezhetők: Neumann M.-nél
Kishid-fő.

Helyárak: Körszék 3 forint,
Támlásszék 2 forint, Zártszék
1 frt 50 kr., Földszinti álló-
hely 1 frt, Karzat 50 kr.

A Pelgári takaré- és segély-szövetkezet

folyó év elején nyitotta meg

VI-ik évtársulatát,

melybe résztvenni óhajtok

folyó év április 1-ig mulasztási illeték
nélkül vétetnek föl.

Az évtársulat 3 évi időtartamra szól. Mindenki tetszés szerint jegyezhet üzletrészeket. Egy üzletrészre hetenként 20 fillér fizetendő. A befizetések hetenként kétszer, u. m.

hétfőn d. u. . . . 3-5 óráig

csütörtökön d. u. 3-5 .

teljesíthetők.

Tagjainak adott kölcsönök után 6%-os kamatot szed.

A most felszámolt 3-ik évtársulatnál minden 20 filléres üzletrész után 2. kor. 56. fill. osztalék lett kifizetve.

A szövetkezetnek ez idő szerint több mint 2300 tagja van 45000-en felüli üzletrésszel.

Jelentkezők mindennap felvétetnek a szövetkezet üzlethelyiségében (Kossuth Lajos-utca, 4-ik szám.)

**A Richter-féle
Horgony-Pain-Expeller**
Limonet, Capsici comp.

egy régi kipróbált hárszer, a mely már több mint 30 év óta megválasztott, bebizonyított alkalmasnak bizonyult a szőlő és meggyeléseknél. Intés, sőt a szőlő- és meggyeléseknél, minél előbb meg kell kezdeni a használatát, minél előbb meg kell kezdeni a használatát, minél előbb meg kell kezdeni a használatát.

Richter F. Ad. és Társa,
eszéki és kir. udvari szőlőkészítők,
Rudolstadt.

KOZGAZDASAG.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A Tiszántul eredeti távirata. —

Értéktőzsde.

	Budapest, január 19.
Oszták hitel	661.—
Magyar hitel	667.50
Allamvasut	666.—
Rizamarányi	457.—
Magyar jelzálog	427.50
Szigetvári	—
Wagon-kölcsön	—

Határítók.

	Budapest, január 19.
Buza októberre	7.67
Buza áprilisra	7.54
Tengeri	5.01

Rozs ápr.	7.38
Zab ápr.	6.—
Káposzta, repcesz, aug.	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1901. január 19-én.

Magyar aranyjárdék 4%	116.75
Magyar koronajárdék	92.20
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4,1/2%	120.—
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2,1/2%	100.—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	120.—
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	92.—
Magyar földterhermentesítési kötvény	98.75
Italmérségi jog megváltási kötvény	93.50
Horváth-szlavónföldterhermentesítési kötvény	166.—
Magyar nyerevény-sorsjegy-kölcsön	140.—
Tiszaszabályozás szezedi sorsjegyek kölcsön	140.—

Oszták járdék papírban	98.15
Oszták járdék ezüstben	98.—
Oszták járdék aranyban	117.25
Oszták korona járdék	98.25
Oszták államsorsjegyek	187.—
Oszták magyar bank részvény	17.10
Magyar hitelbankrészvény	666.75
Oszták hitelintézet részvény	665.50
Párisi vista	95.80
20 frankos arany (Napoleond'or)	19.17
Németbirodalmi márka	117.60
London vista	240.55
20 márkás arany	28.52

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCKICS GYULA.

Saját termésü

ménesi és gyoroki uj és ó boraimat nagyváradai pinczémbe át szállítván, a mai naptól fogva

Ujsor 878. szám alatti lakásomon

literes palaczkokra fejtve,

palaczkonként is kaphatók.

Az üvegenkénti ár 50 krajczár és 1 frt 10 krajczár között váltakozik a borok minősége s fajtája szerint, mely árba a fogyasztási adó, valamint a palaczk ára is be van tudva.

Az ép állapotban visszahozott tiszta palaczkért, azok minősége szerint, 8—13 krajczárt vissza adok.

MOLNÁR LAJOS,

Ujsor 878. szám.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA R. T.

Nagyvárad, Apáczka-utca 3. szám.

Művek,
folyóiratok, hirdapok,
vonalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
körlevelek,
levélborítékok.

Elvállal és készít:
izléses kivitelben
mindennemű
nyomdai munkákat
jutányos árak mellett.
Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Levélfejek,
számlák, falragaszok,
báti meghívók,
tánczrendek, étlapok,
naplók,
palaczkfeliratok,
névjegyek,
gyászlapok
stb. a nyomdai szakba
vágó nyomtatványok
készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok

raktára.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.